



# Obor: Školení hlavních vedoucích táborů

---

## Téma 05 : Analyzování potřeb sociální skupiny

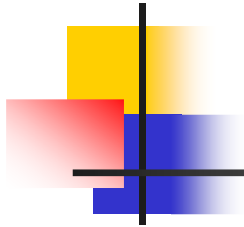
Klíče pro život



# 1. Úvod

---

- Hlavní vedoucí tábora má na starost hned několik sociálních skupin. S těmito skupinami spolupracuje po celou dobu trvání letního tábora.
- V první části práce se pokusíme vymezit dané sociální skupiny a druhé praktické části se pokusíme nastítnit způsob analýzy potřeb v dané sociální skupině.



- Tato analýza může hlavnímu vedoucímu pomoci s celkovým směřováním programu tábora, také lze pomocí této analýzy identifikovat náladu ve skupině a celkově zmapovat aktuální situaci.
- Na základě zjištěných poznatků může vedoucí situaci ve skupině adekvátně řešit.
- Je velice důležité určité formy těchto analýz používat, někdy se stane, že analyzování potřeb vyplyne ze situace přirozeným způsobem, jindy takto vedoucí musí náhle řešit vzniklou situaci.



## 2. Analyzování potřeb sociální skupiny

---

- Pokud si hlavní vedoucí tábora potřebuje zjistit situaci ve své sociální skupině, může použít analýzu potřeb. Daná analýza se provádí formou dotazování nebo-li dotazníků, které se rozdají respondentům, kteří je zodpoví a po té odevzdají zpět vedoucímu.
- Výhodou letního tábora je, že daná analýza může být uskutečněna herní formou a účastníci tábora si ani nemusejí připouštět, že právě procházejí analýzou potřeb.



# Analýza

---

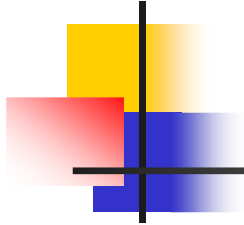
- **Analýza** (z řec. *ana-lyó*, rozvazovat, rozebírat) znamená rozbor, metodu zkoumání složitějších skutečností rozkladem na jednodušší. Používá se v mnoha vědách, ve filosofii i v běžném životě, pokud chceme dospět k jistým výsledkům na základě detailního poznání podrobností.



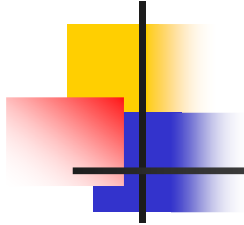
## 2.1 Popis metody analýzy

---

- Analytickou metodu poprvé podrobně popsal René Descartes a to ve čtyřech krocích:
- Přijímat jen to, co se mi ukazuje tak jasně a zřetelně, že o tom nemohu pochybovat.
- Každou nesnáz rozdělit na jednodušší části.
- Pak postupovat od jednoduchého ke složitému.

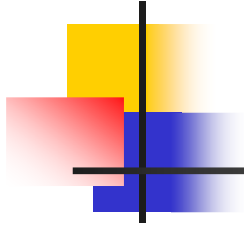


- **Potřeba** je dle psychologie subjektivně pociťovaný nedostatek něčeho nezbytného. Při dlouhodobém nenaplnění potřeby nastupuje deprivace.
- Základní stupnici lidských potřeb (hierarchii, pyramidu) zformuloval **Abraham Herbert Maslow v USA v roce 1943**

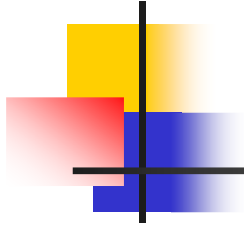


- **Lidské potřeby seřadil hierarchicky podle důležitosti od těch nejnaléhavějších až po nejméně naléhavé.**
- **1. Fyziologické potřeby:** primární potřeby lidského těla (jídlo, pití, pohyb, oblečení, bydlení, teplo, světlo, prostor,...). Nejsou-li tyto potřeby uspokojeny, pak dominují a žádné další potřeby člověka nemotivují. Jakmile jsou fyzické potřeby uspokojeny, nastupuje další (vyšší) úroveň

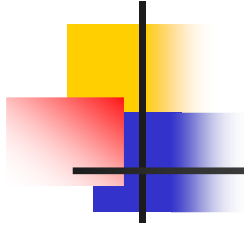




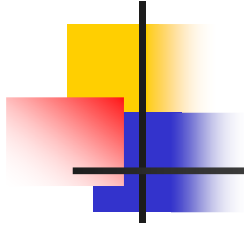
- **Potřeba bezpečí a existenční jistoty:** stabilita a jistota zaměstnání, zaměstnanecké výhody, osvobození od strachu, potřeba pořádku, zákona, ochrana před nemocemi, nezaměstnaností.



- **Společenské potřeby:** tyto potřeby se vztahují k společenské povaze lidí a jejich potřebě sdružování a touze po přátelství (dobré pracovní vztahy, sdružování, přátelství, láska, informace, kontakt, společenské uplatnění, stabilita pracovní skupiny, příležitost k sociální interakci,...). Neuspokojení této úrovně potřeb může ovlivnit duševní zdraví jedince.



- **Potřeba uznání:** dosáhnout úspěchu, respektu (vážnosti, úcty, ohledu), potřeba sebedůvěry, samostatnosti, pozornosti, pochvaly, veřejné uznání dobrého výkonu, pověřování odpovědností. Uspokojení těchto potřeb vede k pocitu sebedůvěry a prestiže.



- **Potřeba seberealizace:** Maslow definuje tyto potřeby jako „touhu člověka být víc a víc než je, být vším, čím je člověk schopen se stát“, znamená to že člověk chce plně realizovat svůj talent a schopnosti. Jinými slovy, ať je člověk univerzitním profesorem, podnikovým manažerem, rodičem nebo sportovcem, chce být v této roli zdatný a úspěšný (potřeba vědění, porozumění, růstu, estetické potřeby, příležitost k povýšení, motivace k vyšším cílům).



# Pět úrovní potřeb

---





## Sociální skupina

---

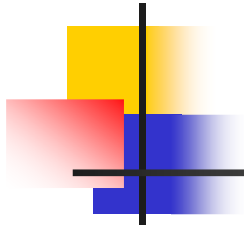
- Sociální skupina je útvar, který tvoří větší počet osob, které dlouhodobě usilují o společný cíl. Tato skupina také má podobný hodnotový systém, členové zaujímají určité role v rámci skupiny a snaží se ze svých pozic spolu navzájem spolupracovat.



## 2.2 Cíle související s analýzou potřeb sociální skupiny

---

- V rámci analýzy je potřeba si dané cíle stanovit pevně. Je nutné zjistit, jaké potřeby má sociální skupina letního tábora.
- Tato skupina je formální sociální skupinou, ve které vznikají různé neformální skupiny, ovlivňující zásadním způsobem dosahování cílů skupiny formální.



- Poznání a objektivní vhled do vztahů uvnitř jednotlivých družin a celého tábora může významným způsobem pomoci vedoucím při jejich práci v takovéto skupině.
- Jedním z účinných nástrojů pro odhalení sociálních vazeb.

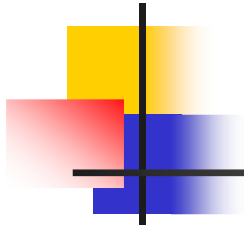




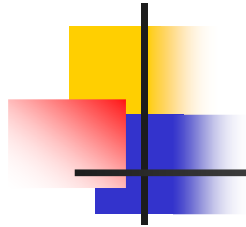
## 2.3 Popis realizace příkladu

---

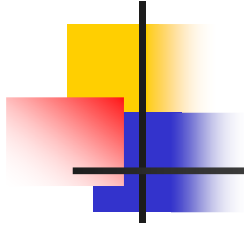
- **Analýza skupiny**
- složení skupiny (věk, pohlaví, národnost,...)
- zájmy dětí (různé kroužky v rámci školy, fotbalisté, ....)
- úroveň spolupráce, vztahů (na co jsou zvyklí kdokoliv spolupracuje s kýmkoliv, jen kamarádi, umí-neumí si dělit práci, individualisté, silná skupina – vůdčí, víc skupin, outsider)



- úroveň komunikace, vyjadřování, slovní zásoby (odvaha pojmenovávat, schopnost volit správná slova, každý mluví, úroveň dodržování pravidel komunikace ve skupině, normy a pomůcky pro dodržování pravidel)
- chování dětí, kázeňské potíže (co je normou skupiny – úcta k dospělému, vzájemný respekt, humor, koheze, aktivní člen skupiny a jeho pozice, učíme se)



- úroveň kompetencí jednotlivých dětí
- děti s IVP, děti se specifickými potřebami (talent i handicap)
- úroveň sebepojetí dětí ve skupině (sebeúcta, sebevědomí)



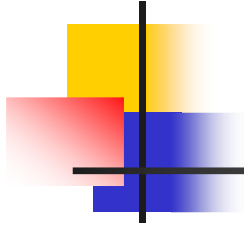
- - klima sociální skupiny
- - fungování pravidel ve skupině
- - materiální a prostorové podmínky v táboře
  
- Analýzu můžeme provést jako dotazník, který děti obdrží v rámci psychohry. Svoláme celý tábor, který je rozdělen na družiny. Požádáme každou družinu, aby si našla v táboře své místo, kde vyčká na další instrukce.



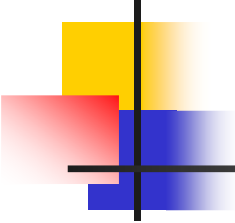
## Vyplňování dotazníků

---

- Hlavní vedoucí rozdává vedoucím jednotlivých družin dotazníky.
- Vedoucí najdou svoji družinu, po té požádají členy, aby se na daném místě rozmístili tak, aby měli soukromí. Vysvětlí jim, že je čeká vyplňování dotazníku. Pokud se vše bude odehrávat v rámci hry, tak dotazník může být nazván tajným dokumentem, o jehož obsahu nesmějí mezi sebou hovořit.



- Na vyplňování dotazníku je potřeba dát členům družin dostatek času. Pokud člen dotazník vyplnil, může ho odevzdat vedoucímu a má osobní volno, dokud dotazník nevyplní všichni členové tábora.



# Dotazník - analýza ve skupině – více zaměřena na vztahy (zkrácená ukázka):

---

Jméno:

Datum:

Pište pouze o členech tábora nebo družiny. Napište vždy tři volby, pokud uvedete méně, napište, proč tomu tak je.

S kým by jste chtěli bydlet na táboře ve stanu ? (Uved'te tři kamarády)

- 1.                      2.                      3.

S kým by jste naopak nechtěli bydlet na táboře ve stanu? (Uved'te tři kamarády)

- 1.                      2.                      3.

Za kterými kamarády chodíte pro radu, když potřebujete cokoliv vysvětlit? (Uved'te tři kamarády)

- 1.                      2.                      3.

Za kterými kamarády nepůjete pro radu, když potřebujete cokoliv vysvětlit? (Uved'te tři kamarády)

- 1.                      2.                      3.

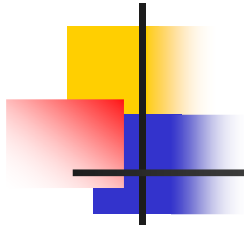


## 2.4 Evaluace a reflexe (závěrečné zhodnocení)

---

- Na základě výsledků těchto dotazníků má vedoucí možnost zjistit, který ze členů je v táboře oblíben a který naopak. Ale také zjistí, jaké jsou v dané skupině vztahové vazby, které si může pro svoji lepší představu graficky znázornit.
- Vedoucí získá náležitý vhled do vztahů ve skupině, což mu umožní lépe organizovat činnost tábora, tak aby ve spolupráci s ostatními vedoucími, vytvářel ve skupině pozitivní vztahy.





- Dotazník může mít samozřejmě více tematických otázek, záleží, co vše vedoucí o dané skupině potřebuje vědět. Analyzovat samozřejmě může i ostatní vedoucí a jejich vzájemné vztahy, také mu to pomůže ve spolupráci s danými vedoucími a celkově se bude lépe orientovat v nastavení všech skupin tábora.



## 6. Literatura

---

- KOHOUTEK, R., *Základy sociální psychologie*, 1. vyd. Brno: CERM, 1998. 184 s. ISBN 80-7204-064-2.
- NAKONEČNÝ, M., *Sociální psychologie*, 1.vydání, Praha Academia, 1999, ISBN 978-80-7367-263-8